

Ocena zasobów pomocy społecznej Gminy Piła za rok 2023

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	3
3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	7
4. Dane na temat pomocy dla obywateli Ukrainy	20
5. Inne rodzaje pomocy i świadczeń	21
6. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	27
7. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	28
8. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	29
9. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej..	33
10. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	36
11. Wnioski końcowe	38

1. Wprowadzenie

Zmiany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej dokonane w 2011 r., polegały na nałożeniu obowiązku przygotowania przez gminy, jak również samorząd powiatu i województwa Oceny zasobów pomocy społecznej (OZPS). Zgodnie z art. 16a cytowanej ustawy, między innymi gminy zobowiązane zostały do sporządzania corocznie wspomnianej oceny, a jej celem jest przedstawienie potencjału sektora pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zasoby wymienione przez ustawodawcę obejmowały w szczególności: infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej, a także osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz rozkład ilościowy.

Zgodnie z tymi wytycznymi niniejsza analiza opisuje sytuację społeczną i demograficzną w Gminie Piła w 2023 r.

Poniżej zostały zaprezentowane szczegółowe dane na temat sytuacji demograficznej, rynku pracy, infrastruktury społecznej, korzystających z pomocy i wsparcia, świadczeniach pomocy społecznej, zasobach instytucjonalnych pomocy i wsparcia, kadrze pomocy społecznej, środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego, aktywności projektowo-konkursowej jednostki, współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze pomocy i wsparcia.

Podkreślić należy, że opracowanie to zawiera nie tylko kwestie dotyczące ścisłego oddziaływania pomocy społecznej na lokalne środowisko w ramach jej ustawowych zadań, ale też wskazuje na problemy z zakresu polityki mieszkaniowej, demograficznej czy też rynku pracy w Gminie Piła. Zatem uwzględnia wszystkie elementy, które obejmują swym zasięgiem szerokie spektrum infrastruktury pomocy społecznej.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Według stanu na 30 czerwca 2023 r. (dane opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny) **liczba ludności** Gminy Piła wyniosła 70.361 osób, z czego 52,3% stanowiły kobiety, a 47,7% mężczyźni. Liczba ludności Gminy stanowiła 53,8% ludności powiatu oraz 2,0% ludności województwa. Natomiast struktura ludności Gminy zgod-

nie z ww. stanem przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,1%, osoby w wieku produkcyjnym 56,9%, a w wieku poprodukcyjnym 26,0%. W roku analizy liczba ludności Gminy Piła w porównaniu do roku poprzedniego zmniejszyła się o 500 osób, tj. o 0,7%.

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. **stopa bezrobocia** dla powiatu wyniosła 4,9%, województwa 3,0%, natomiast Polski 5,1%. **Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych** w Gminie Piła wynosiła 1.292, w tym 52,9% stanowiły kobiety, natomiast 47,1% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 24,0%. Na koniec grudnia 2023 r. stopa bezrobocia w powiecie piłskim wyniosła 4,9% i w porównaniu do analogicznego okresu w 2022 r. odnotowano wzrost o 0,6 punktu procentowego. Natomiast **wskaźnik bezrobocia rejestrowanego** na koniec grudnia 2023 r. w m. Piła wyniósł 3,2% i w porównaniu do analogicznego okresu w 2022 r. odnotowano wzrost o 0,7 punktu procentowego.

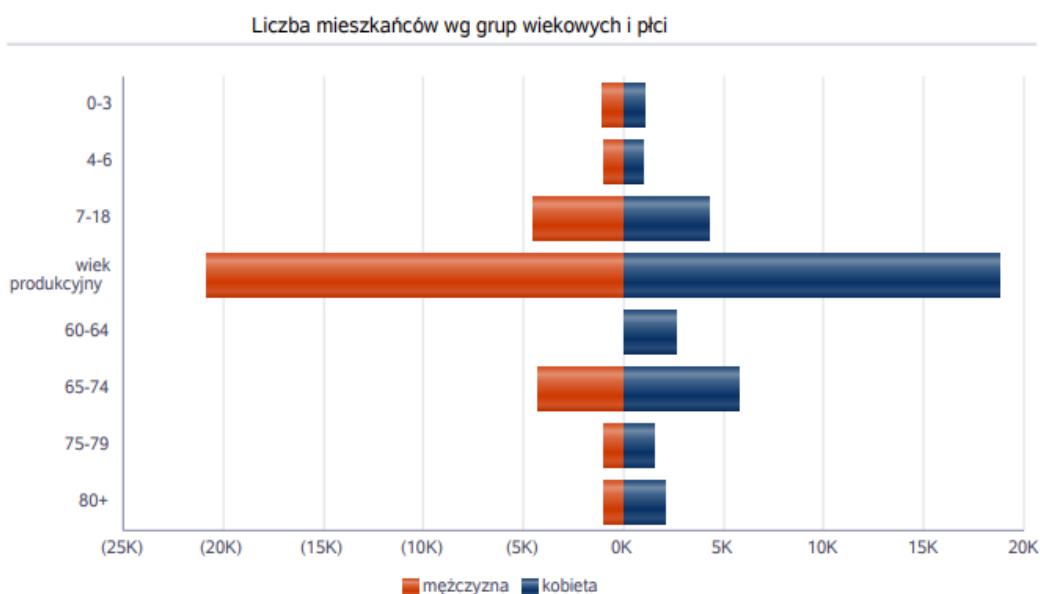
W zasobach infrastruktury społecznej Gminy Piła znajdowało się 16 **przedszkoli publicznych** (2.072 miejsca), w tym 2 **oddziały przedszkolne** utworzone przy szkołach podstawowych (160 miejsc). Odnotowano 9 **żłobków** z 351 miejscami, w tym 2 żłobki gminne (142 miejsca) oraz 7 niepublicznych (209 miejsc). Na terenie Gminy Piła w roku analizy w 9 publicznych szkołach podstawowych funkcjonowało 11 **światlic** dla dzieci i młodzieży oraz 9 opiekunów dziennych. Ponadto jeden podmiot prowadził działalność opiekuńczą w formie **klubu dziecięcego** i dysponował 25 miejscami.

W Gminie Piła w 2023 r. funkcjonowały następujące **kluby, jak i inne miejsca spotkań dla seniorów**: Dzienny Dom Pomocy funkcjonujący w strukturze MOPS w Pile w dwóch lokalizacjach (ul. Kondratowicza 19 oraz ul. Spacerowa 23, gdzie mieści się Centrum Aktywizacji Seniorów), Klub Seniora działający w ramach Regionalnego Centrum Kultury - Fabryka Emocji, Klub Pogodnego Seniora, Strzelecki Klub Sportowy Inter Continental, Brydżowy Klub Seniora oraz Międzypokoleniowy Klub Piłkarski. Kluby te i dzienne domy pomocy (liczba łączna 7) były głównymi animatorami aktywności seniorów w Gminie. Natomiast organem doradczym, inicjatywnym i konsultacyjnym organów Gminy Piła w sprawach seniorów jest **Pilska Rada Seniorów** powołana na podstawie uchwały Nr XLV/584/14 Rady Miasta Piły z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie utworzenia Pilskiej Rady Seniorów oraz nadania jej statutu.

Poniżej zaprezentowano w formie tabelarycznej i graficznej szczegółowe dane dotyczące demografii Gminy Piła (liczbę ludności w podziale na płeć i grupy wiekowe).

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci		
Grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
0-3	1 106	1 009
4-6	1 014	979
7-18	4 524	4 275
wiek produkcyjny	20 864	18 737
60-64		2 628
65-74	4 265	5 721
75-79	975	1 492
80+	982	2 053

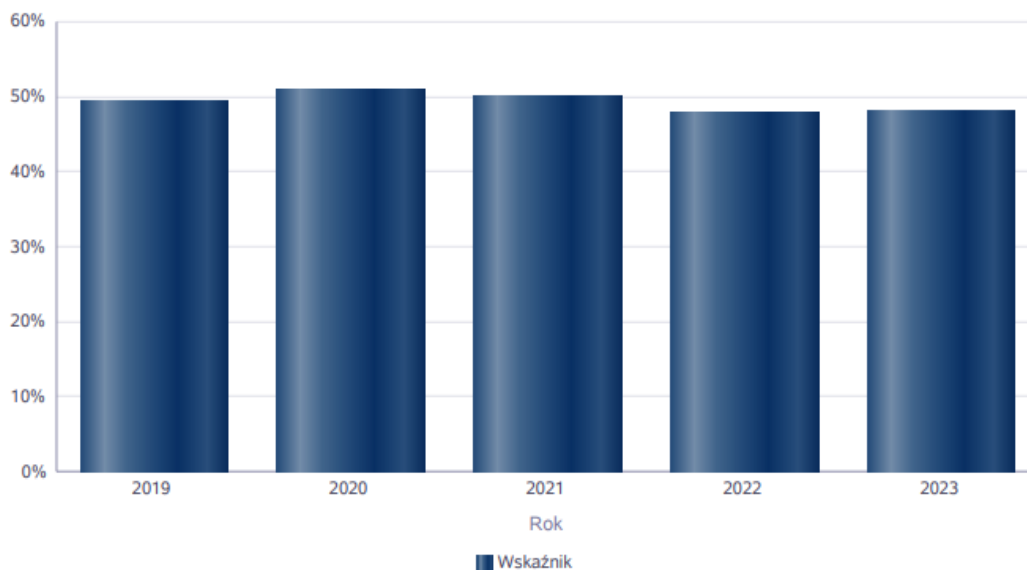
Mężczyźni w wieku 60-64 lat zostali uwzględnieni w grupie mężczyzn w wieku produkcyjnym.

Poniżej zobrazowano w formie tabelarycznej i graficznej sytuację na rynku pracy.

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

Rok	Wskaźnik
2019	49%
2020	51%
2021	50%
2022	48%
2023	48%

Poniżej zaprezentowano w formie tabelarycznej infrastrukturę społeczną (liczbę mieszkań komunalnych, socjalnych, liczbę osób oczekujących na mieszkania komunalne i socjalne, liczbę wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, liczbę klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów oraz liczbę hospicjów) na terenie Gminy Piła.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024*
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	2 515	2 469	2 419
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	135	135	135
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokalii)	3	114	111	110
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	149	124	124
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	10	9	12
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	7	7	7
Liczba hospicjów	7	1	1	1
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	X	X	X

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny 2023".
Niniejsza instrukcja dotyczy wypełniania wszystkich tabel OZPS.

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

Adresatami działań pomocy społecznej są przede wszystkim osoby i rodziny nie posiadające wystarczających środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, jak również wymagające wsparcia w przezwyciężaniu trudnych sytuacji, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne zasoby i możliwości. W 2023 r. **pomoc i wsparcie** w Gminie Piła w ramach świadczeń z pomocy społecznej uzyskało 4.681 osób, co stanowiło 6,7% wszystkich mieszkańców gminy (według stanu na dzień 30 czerwca 2023 r. podawanego przez GUS to 70.361 osób). W roku oceny, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zwiększyła się o 1.531 w stosunku do roku 2022. Natomiast liczba rodzin w 2023 r., którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej w trybie decyzji administracyjnych, wyniosła 1.592 i zmniejszyła się o 52 rodziny w stosunku do roku poprzedniego. Przyznano 1.317 osobom w 1.262 rodzinach decyzją świadczenia o charakterze pieniężnym. Natomiast 1.055 osobom w 776 rodzinach przyznano decyzją świadczenia o charakterze niepieniężnym. Zaznaczyć należy jednak, że faktyczna liczba rodzin objętych pomocą była znacznie wyższa, gdyż należy uwzględnić również rodziny, którym świadczone wyłącznie pracę socjalną (763 rodziny). Zatem w roku analizy liczba rodzin, którym przyznano **świadczenie z pomocy społecznej zarówno w trybie decyzji administracyjnych, jak i świadczonej pracy socjalnej** wyniosła 2.355. W przypadku **długotrwale korzystających z pomocy społecznej** ich liczba osiągnęła poziom 1.201 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2022 o 50 osób.

W Gminie Piła w 2023 r. najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób oraz rodzin i jednocześnie **powodami ubiegania się o pomoc społeczną** podobnie jak w roku poprzednim, były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba (912 rodzin), ubóstwo (694 rodziny), bezrobocie (622 rodziny), niepełnosprawność (598 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (306 rodzin) oraz alkoholizm (294 rodziny).

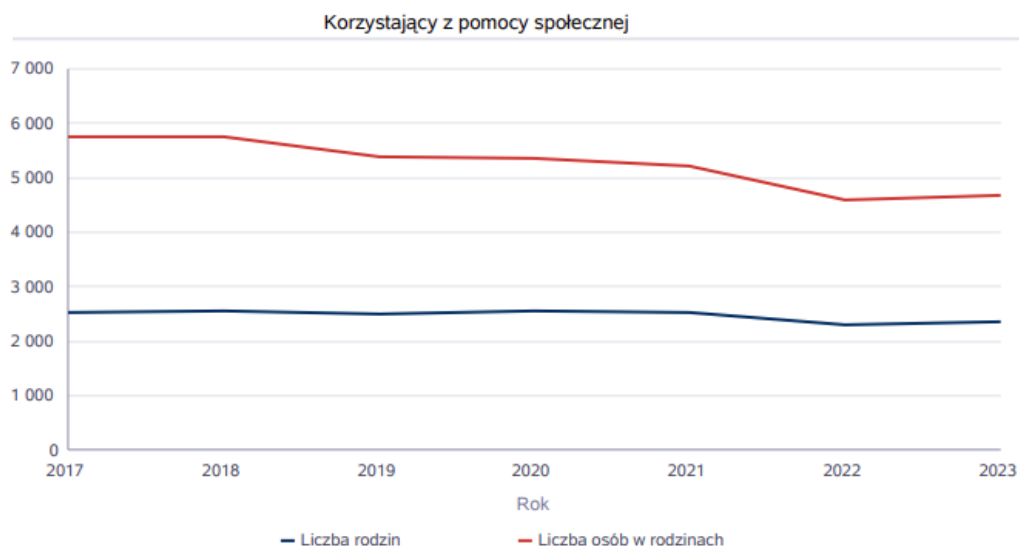
W roku analizy Gmina Piła ponosiła **odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej** za 102 osoby, co stanowiło spadek o 10 osób w porównaniu do roku poprzedniego. Wsparcie rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi udzielało 13 **asystentów rodziny**, którzy objęli pomocą 153 rodziny liczące 302 dzieci, w tym 56 rodzin korzystających z tej pomocy po raz pierwszy. Ponadto pracę socjalną realizowało 39 **pracowników socjalnych**, którzy zawarli 119 kontraktów socjalnych. Celem kon-

traktu socjalnego jest ustalenie wspólnie z klientem planu pomocy i działania zmierzającego do poprawy sytuacji życiowej i ostatecznego usamodzielnienia się.

Poniżej zaprezentowano w formie tabelarycznej i graficznej szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej oraz wskaźnik deprivacji lokalnej.

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

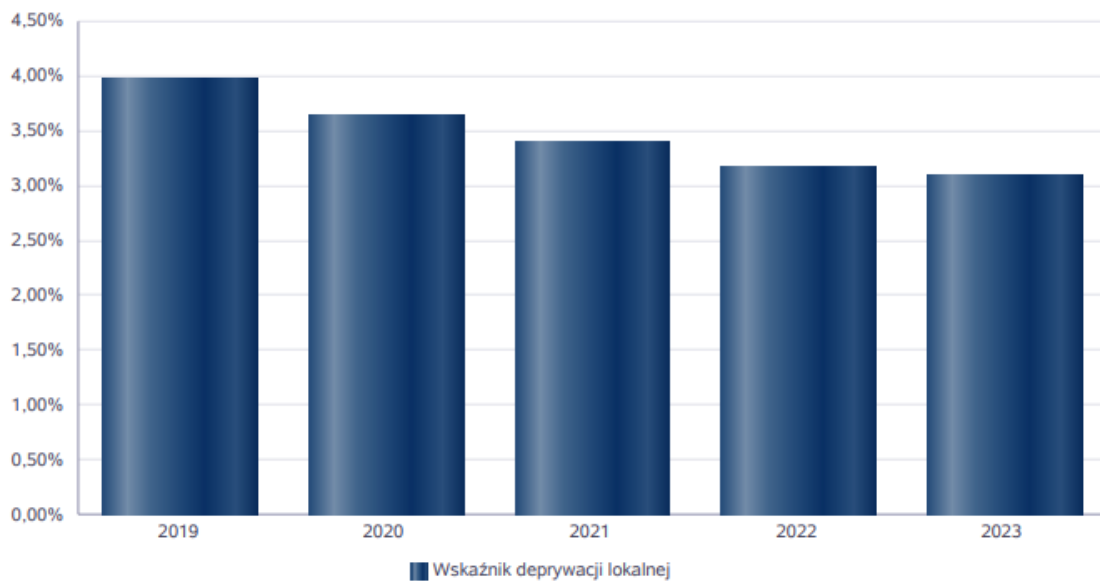
Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2017	2 515	5 754
2018	2 558	5 741
2019	2 488	5 390
2020	2 542	5 345
2021	2 535	5 226
2022	2 293	4 591
2023	2 355	4 681

Wskaźnik deprivacji lokalnej

Rok	Wskaźnik deprivacji lokalnej
2019	3,98%
2020	3,64%
2021	3,40%
2022	3,16%
2023	3,09%

Wskaźnik deprivacji lokalnej (pomocy społecznej) oznacza liczbę osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców x 100.

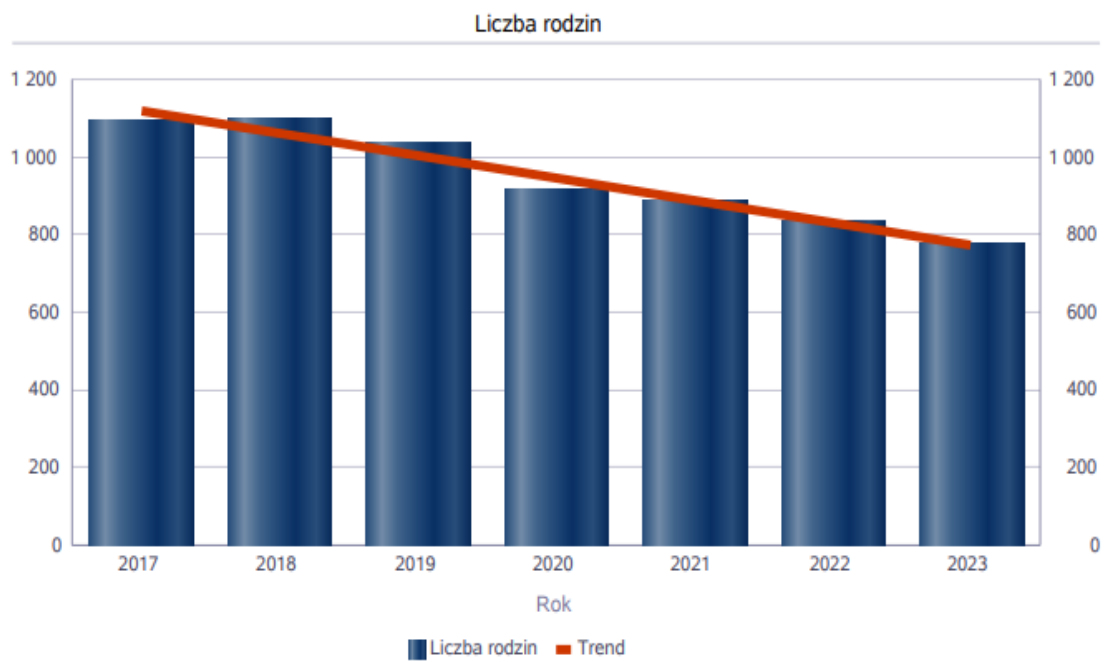

Poniżej zaprezentowano w formie tabelarycznej i graficznej szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, rodzaje świadczeń z których korzystają poszczególne typy rodzin oraz dane o osobach korzystających z pomocy i wsparcia.

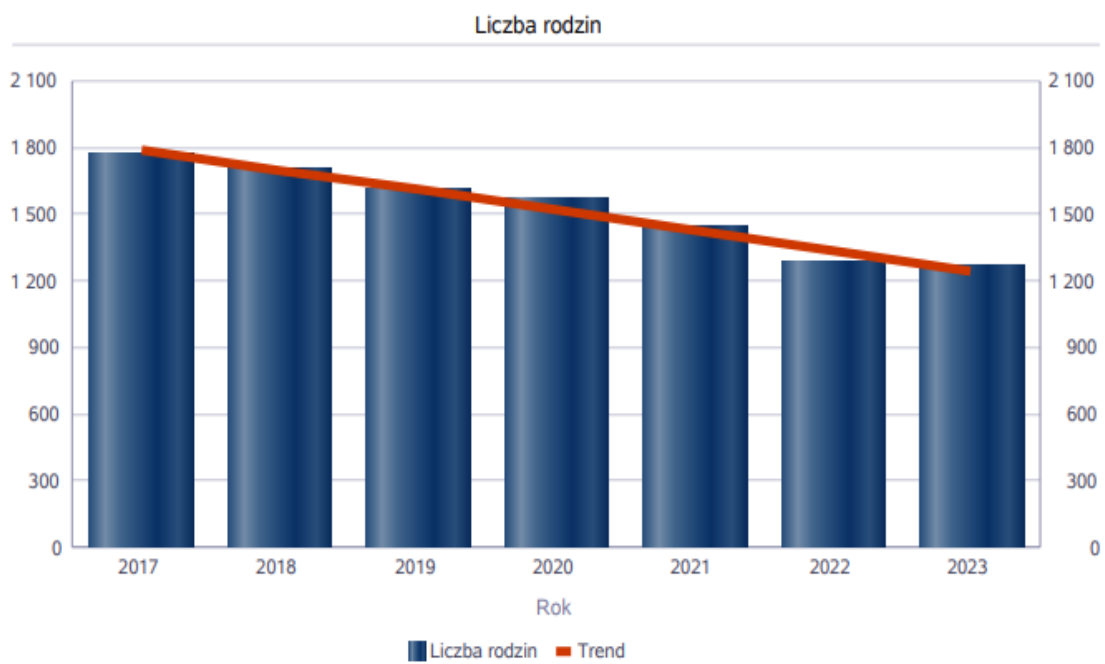
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
świadczenia niepieniężne	1 090	1 094	1 033	916	887	835	776
świadczenia pieniężne	1 771	1 702	1 610	1 568	1 438	1 279	1 262

świadczenia niepieniężne

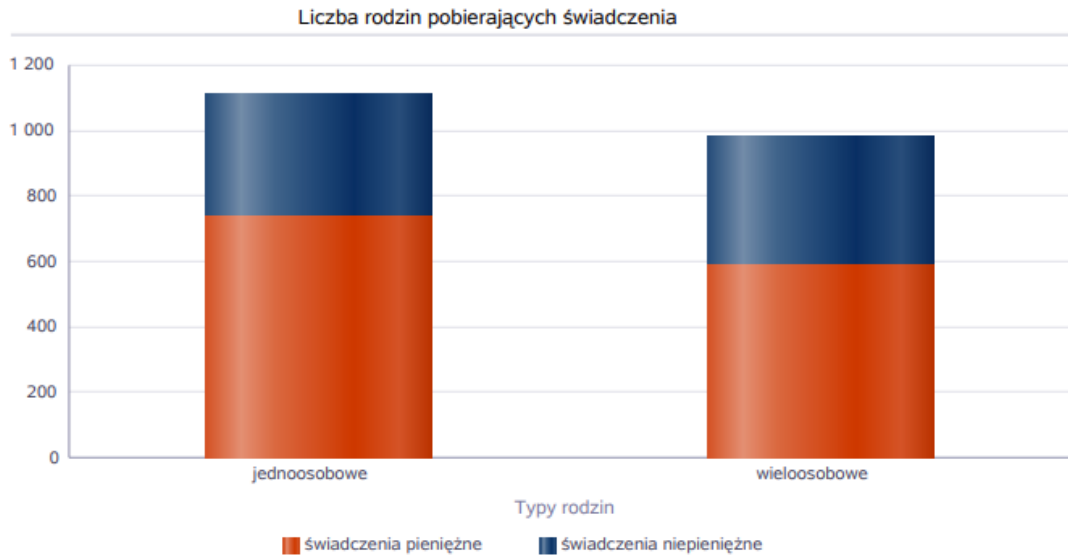

świadczenia pieniężne

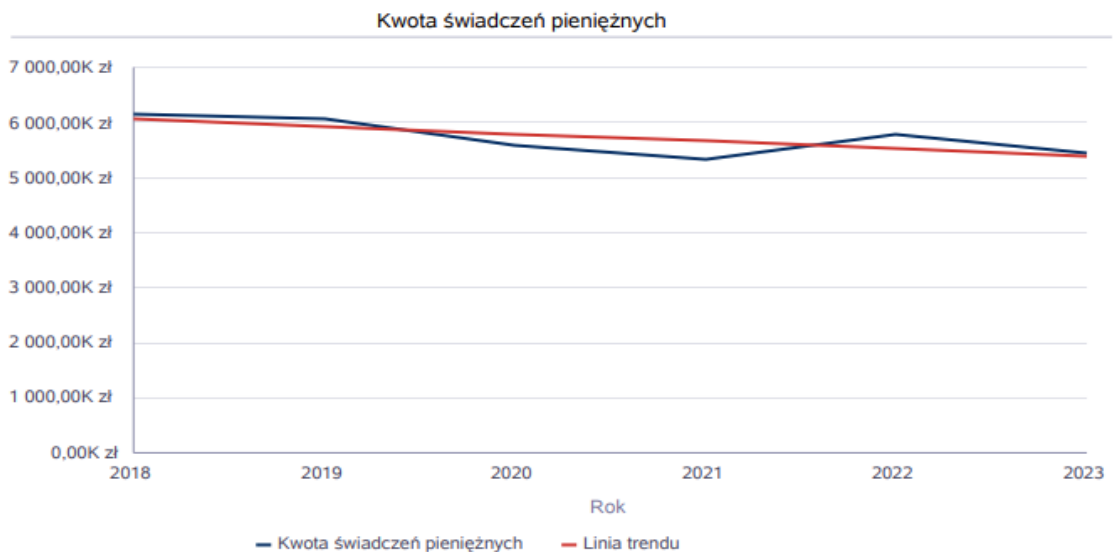
Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin

Typy rodzin	Liczba rodzin pobierających świadczenia		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
jednoosobowe	969	738	375
wielooosobowe	687	591	394

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

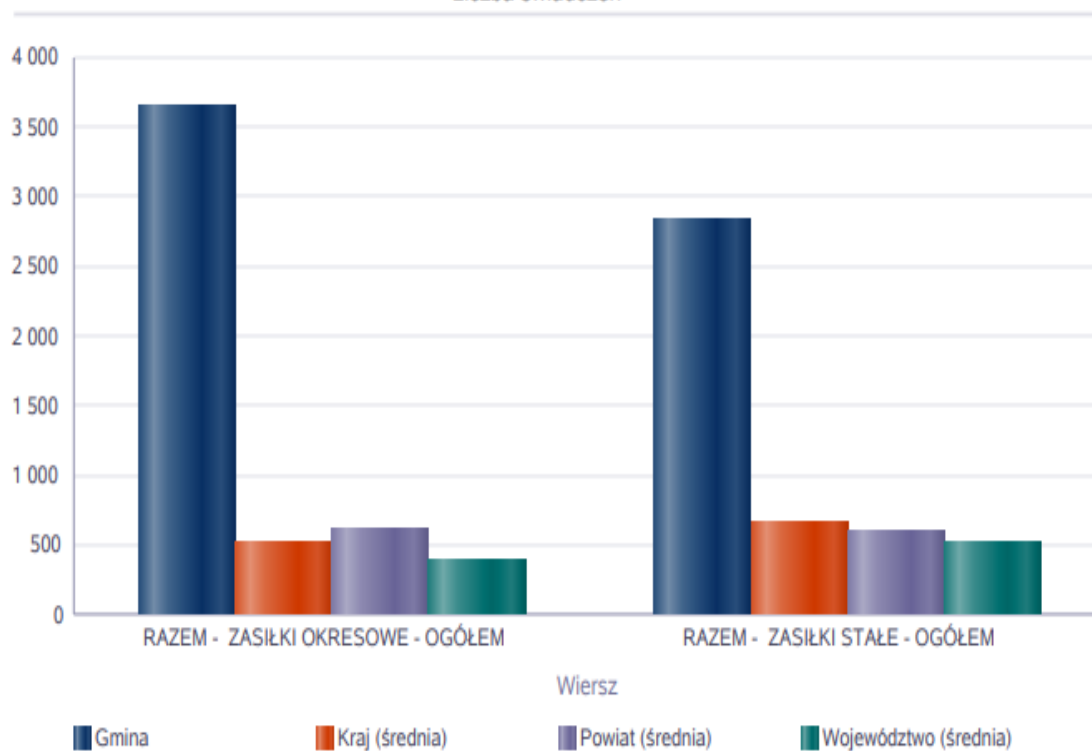
Rok	Kwota świadczeń pieniężnych
2018	6 149 535,64 zł
2019	6 059 962,58 zł
2020	5 579 519,91 zł
2021	5 323 757,95 zł
2022	5 775 731,80 zł
2023	5 449 812,23 zł

Podstawowe statystyki dla świadczeń pieniężnych

Poziom	Wiersz	Liczba świadczeń
Gmina	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	3 659
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	2 823
Powiat (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	609
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	593
Województwo (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	382
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	516
Kraj (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	510
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	655

Liczba świadczeń

**Dane o osobach korzystających z pomocy i wsparcia
GMINA - ZADANIA OPS, CUS ORAZ MOPS, MOPR
wypełniają wyłącznie gminy i miasta na prawach powiatu
w całym okresie sprawozdawczym**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASILEK STAŁY				
Liczba osób	1	295	296	300
Kwota świadczeń w złotych	2	1 668 348	1 624 618	2 303 600
W tym: (wiersze 3-6)				
Zasilek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	3	236	244	244
Kwota świadczeń w złotych	4	1 458 559	1 429 321	1 897 344
Zasilek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	5	64	56	56
Kwota świadczeń w złotych	6	209 789	195 297	406 256
ZASILEK OKRESOWY				
Liczba osób	7	663	722	700
Kwota świadczeń w złotych	8	1 416 498	1 527 438	1 440 766
W tym: (wiersze 9-16)				
Zasilek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	9	350	395	442
Kwota świadczeń w złotych	10	675 515	729 415	816 944
Zasilek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	11	123	133	143
Kwota świadczeń w złotych	12	167 024	169 626	183 196
Zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	91	84	78
Kwota świadczeń w złotych	14	136 293	95 543	88 854
Zasilek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	15	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	16	0	0	0
Zasilek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	17	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	18	0	0	0
ZASILEK CELOWY				
Liczba osób	19	1 255	1 175	1 104
Kwota świadczeń w złotych	20	2 065 547	2 262 779	2 127 012
W tym: (wiersze 21 - 22)				
ZASILEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POSILEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	21	1 029	939	863
Kwota świadczeń w złotych	22	1 190 061	1 095 447	1 183 082
ZASILEK CELOWY PRYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
Liczba osób	23	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	24	0	0	0
SWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSILEK OGÓLEM				
Liczba osób	25	614	571	531
Kwota świadczeń w złotych	26	379 036	489 254	660 000
W tym: (z wierszy 25 - 26)				
DLA DZIECI (z wyłączeniem posiłków przyznanych doraźnie dzieciom i młodzieży/MRIPS-03, dział 1B, wiersz 25)				
Liczba osób	27	538	524	450
Kwota świadczeń w złotych	28	302 612	428 341	368 373
W tym (z wierszy 25-26):				
POSILEK świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "POSILEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	29	614	571	531
Kwota świadczeń w złotych	30	379 036	489 254	660 000
W tym (z wierszy 29-30):				
DLA DZIECI				
Liczba osób	31	564	550	450
Kwota świadczeń w złotych	32	302 612	428 341	603 960
SCHRONIENIE - OGÓLEM				
Liczba osób	33	143	132	136
Kwota świadczeń w złotych	34	779 534	858 659	999 995
UBRANIE				
Liczba osób	35	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	36	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba osób	37	16	16	20
Kwota świadczeń w złotych	38	64 536	74 045	112 000
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	39	112	102	100
Kwota świadczeń w złotych	40	3 848 207	4 114 103	4 955 000

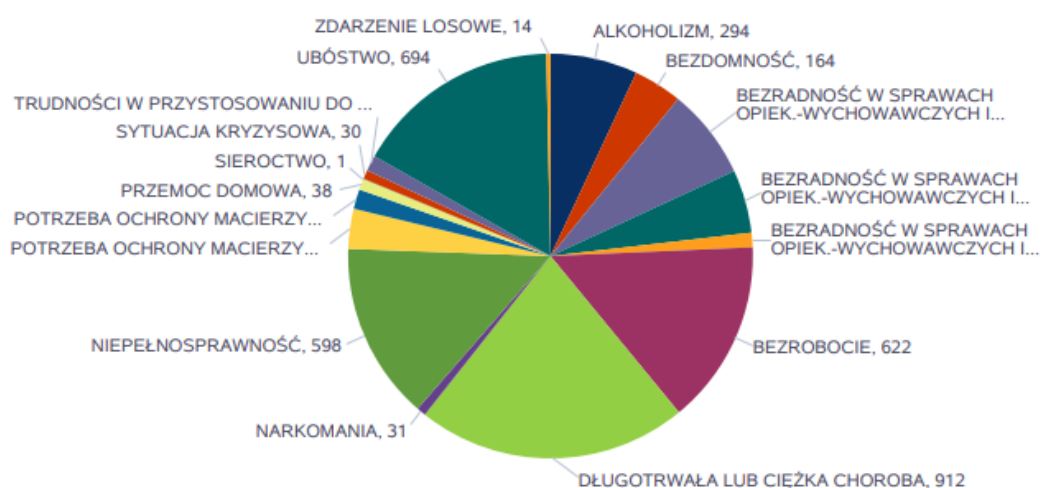
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	41	162	153	160
Liczba rodzin wspierających	42	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	43	13	13	13
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	44	1 942 821	2 306 072	2 787 681

Poniżej zaprezentowano w formie tabelarycznej i graficznej szczegółowe dane na temat powodów udzielenia pomocy i wsparcia w Gminie Piła w roku 2023 (liczby rodzin oraz liczby przyznanych świadczeń).

Powody udzielania pomocy rodzinom

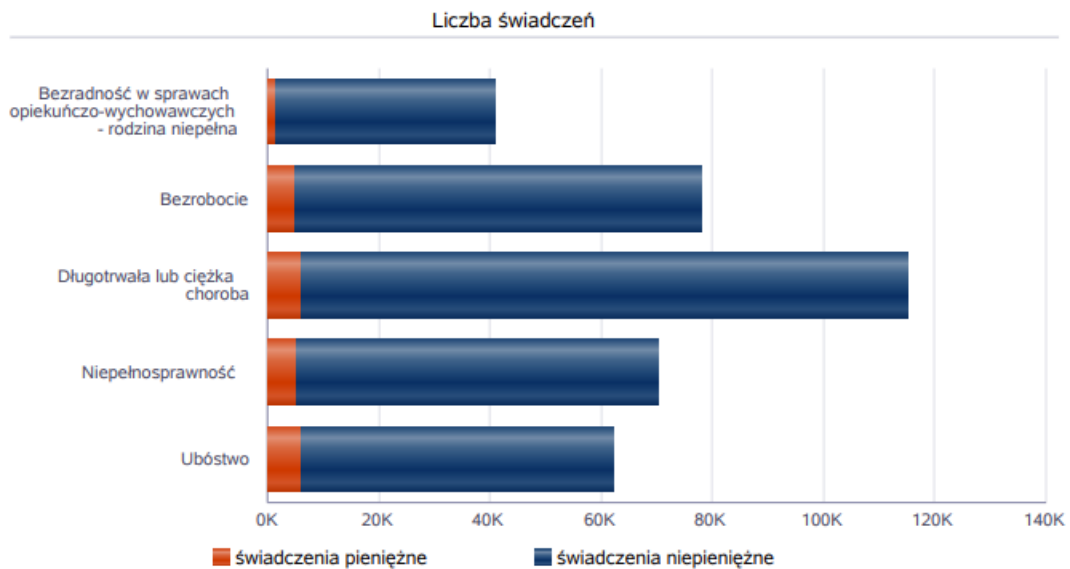
Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	912
UBÓSTWO	694
BEZROBOCIE	622
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	598
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	306
ALKOHOLIZM	294
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	213
BEZDOMNOŚĆ	164
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	135
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIECNOŚCI	66
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	53
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIECNE	49
PRZEMOC DOMOWA	38
NARKOMANIA	31
SYTUACJA KRYZYSOWA	30
ZDARZENIE LOSOWE	14
SIEROCTWO	1

Powody udzielenia pomocy i wsparcia

Główne powody przyznania świadczeń w roku

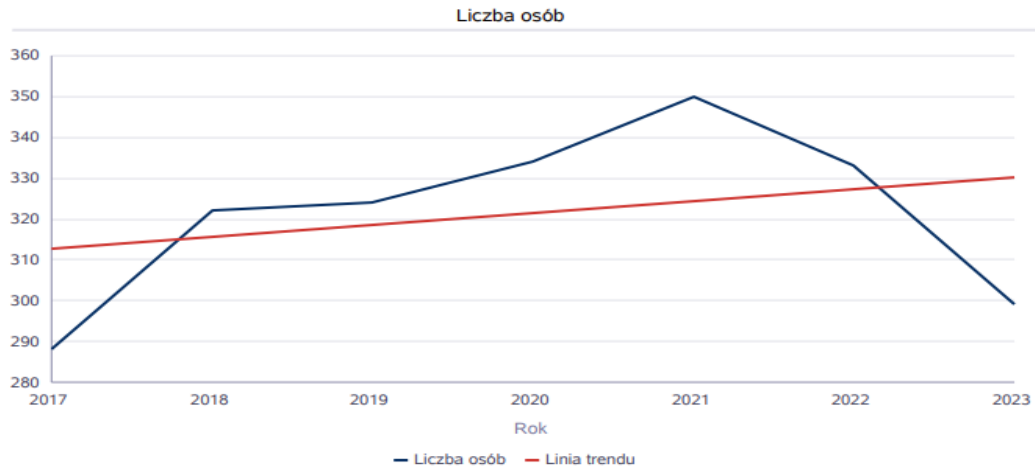
Powód przyznania	Ogółem	Liczba świadczeń	
		świadczenia niepieniężne	świadczenia pieniężne
Długotrwała lub ciężka choroba	115 113	109 014	6 099
Bezrobocie	78 006	73 085	4 921
Niepełnosprawność	70 278	65 082	5 196
Ubóstwo	62 006	55 845	6 161
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	40 871	39 491	1 380

Realizację usług opiekuńczych w Gminie Piła w 2023 r. wykonywały dwa wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne w trybie zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi. Poniżej zilustrowano w formie tabelarycznej i graficznej szczególne dane na temat liczby osób korzystających z usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

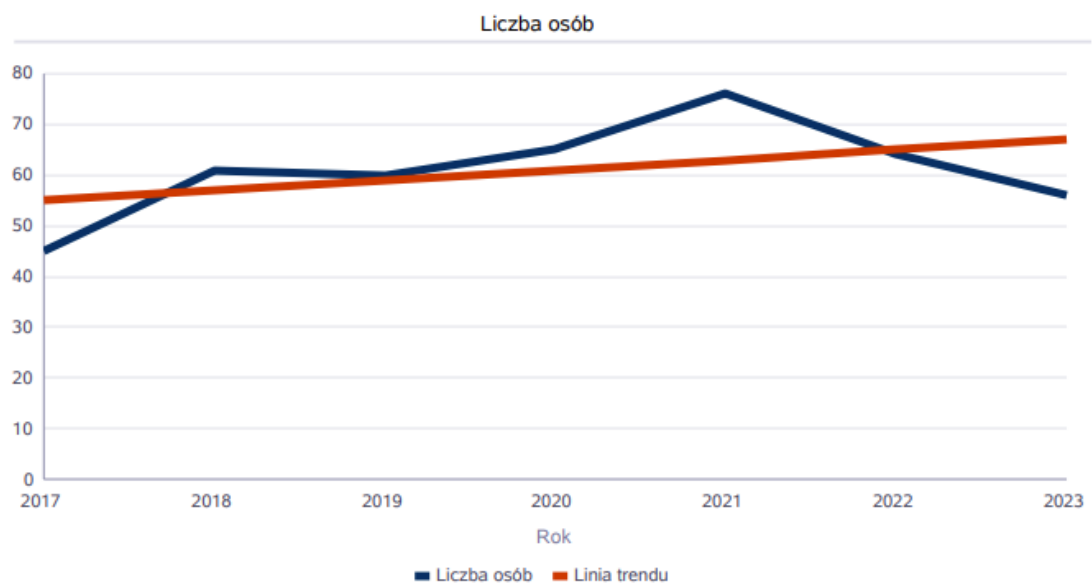
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2017	288
2018	322
2019	324
2020	334
2021	350
2022	333
2023	299

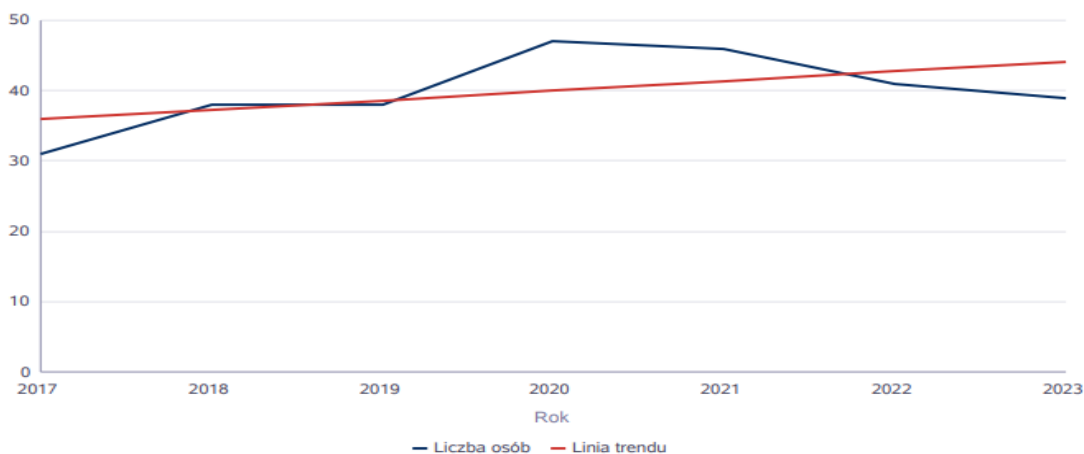
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2017	45
2018	61
2019	60
2020	65
2021	76
2022	64
2023	56

Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

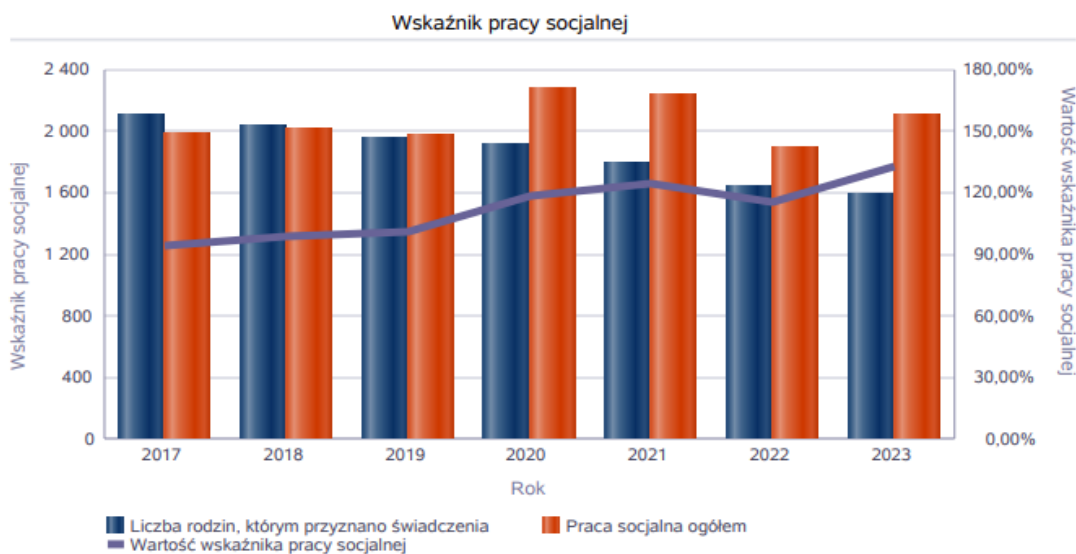
Rok	Liczba osób
2017	31
2018	38
2019	38
2020	47
2021	46
2022	41
2023	39

Poniżej zilustrowano w formie tabelarycznej i graficznej szczegółowe dane dotyczące wskaźnika pracy socjalnej oraz wskaźnika kontraktu socjalnego w podziale na typy (część A i B).

Wskaźnik pracy socjalnej - wskaźnik obliczany jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wskaźnik pracy socjalnej	94,50%	98,68%	100,87%	118,81%	124,35%	115,75%	132,60%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	2 108	2 044	1 959	1 919	1 799	1 644	1 592
Praca socjalna ogółem	1 992	2 017	1 976	2 280	2 237	1 903	2 111

Kontrakt socjalny

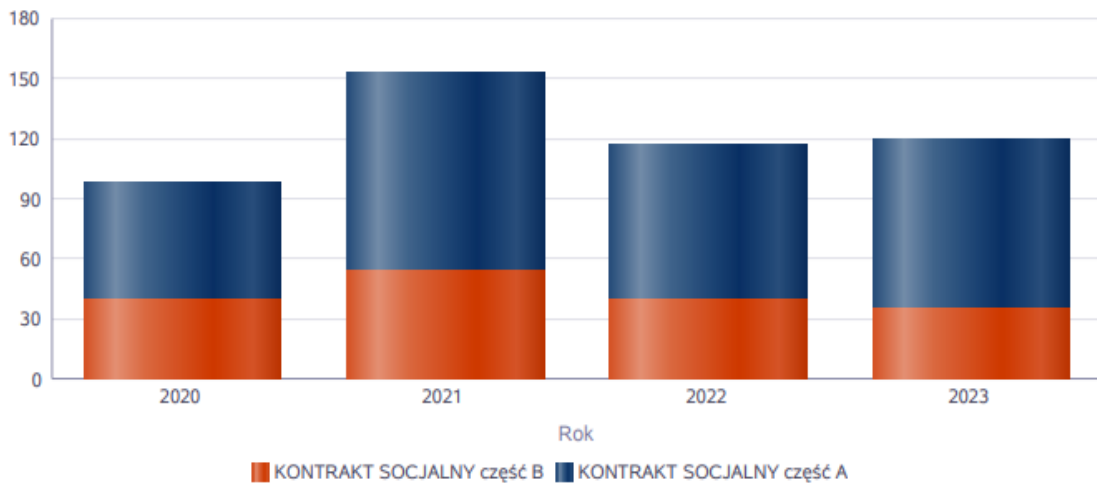
Wskaźnik obliczany jako udział osób objętych kontraktem socjalnym typu A i typu B w ogólnej liczbie osób nim objętych

Rok	Praca socjalna	Liczba kontraktów/projektów	Liczba osób objętych kontraktami/projektami socjalnymi
2020	KONTRAKT SOCJALNY część A	58	58
	KONTRAKT SOCJALNY część B	40	40
2021	KONTRAKT SOCJALNY część A	94	99
	KONTRAKT SOCJALNY część B	54	54
2022	KONTRAKT SOCJALNY część A	77	77
	KONTRAKT SOCJALNY część B	40	40
2023	KONTRAKT SOCJALNY część A	84	84
	KONTRAKT SOCJALNY część B	35	35

Liczba kontraktów/projektów

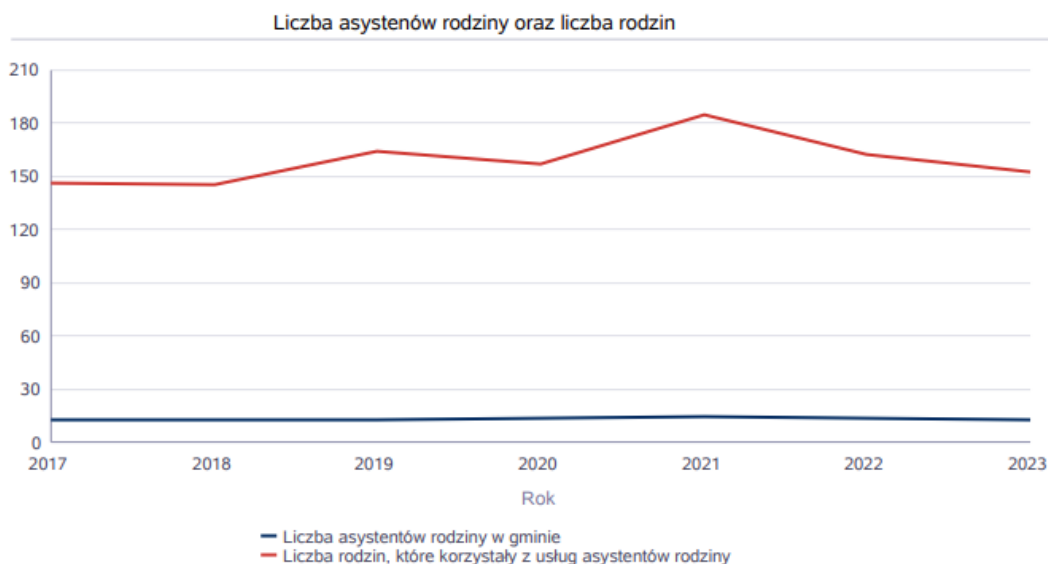
Liczba osób objętych kontraktami/projektami socjalnymi

Poniżej zilustrowano w formie tabelarycznej i graficznej dane na temat liczby rodzin objętych pracą asystenta rodziny.

Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba asystentów rodziny w gminie	13	13	13	14	15	14	13
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	146	145	164	157	185	162	153

4. Dane na temat pomocy dla obywateli Ukrainy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile w 2023 r. świadczył pomoc obywatelom Ukrainy przybywającym na terenie Piły w następujących formach:

- ✓ jednorazowe świadczenie pieniężne 300,00 zł na osobę,
- ✓ zasiłki pieniężne,
- ✓ posiłki w szkołach i przedszkolach,
- ✓ skierowanie do Banku Żywności,
- ✓ świadczenia rodzinne,
- ✓ schronienie w Ośrodku Wsparcia przy ulicy Spacerowej 23.

Poszczególne kwoty świadczeń wypłaconych obywatelom Ukrainy kształtowały się następująco:

- świadczenia rodzinne 435.336,00 zł (1.554 świadczeń), w tym:
- zasiłki rodzinne z dodatkami 146.515,00 zł (1.215 świadczeń),
- świadczenia opiekuńcze 199.904,00 zł (243 świadczenia),
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka 6.000,00 zł (6 świadczeń),

- świadczenie rodzicielskie 82.918,00 zł (90 świadczeń),
- posiłki w szkołach (66 osób) i przedszkolach (15 osób) 46.892,00 zł,
- świadczenie pieniężne (300,00 zł na osobę) 47.100,00 zł (157 osób),
- zasiłki okresowe 73.426,00 zł (49 osób),
- stypendium szkolne 114.998,00 zł (63 uczniów),
- zasiłki stałe 10.820,00 zł (3 osoby).

W 2023 r. w ośrodku był zatrudniony w ramach umowy zlecenia tłumacz języka ukraińskiego, aby wspomóc właściwą komunikację z obcokrajowcami. Udzielano uchodźcom niezbędnych informacji na temat dostępnych na rynku piłskim ofert pracy, mieszkań do wynajęcia oraz procedur odnośnie zakładania rachunków bankowych. Należy dodać, że dokonywano także zwrotów za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy (stawka dzienna za osobę 40,00 zł), które łącznie wyniosły 735.200,00 zł (208 rozpatrzonych wniosków).

5. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

W Gminie Piła liczba pobierających w roku oceny **świadczenie wychowawcze** wyniosła 42 rodziny. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 7.670 rodzin, co stanowiło spadek o 99,5%. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie świadczenia wychowawczego wyniosła 241.138,00 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 29.457.874,00 zł. Powyższa sytuacja wynika z tego, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych od 1 stycznia 2022 r. przejął realizację świadczeń wychowawczych, a Gmina Piła realizowała wypłaty do 31 maja 2022 r. świadczeń przyznanych do końca 2021 r.

Liczba pobierających w 2023 r. **zasiłek rodzinny wraz z dodatkami** wyniosła 943 rodziny. W porównaniu do 2022 r. liczba ta zmalała o 432 rodziny, co stanowi spadek o 31,4%. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami wyniosła 3.211.168,44 zł i w stosunku do roku poprzedniego zmalała o 618.613,88 zł.

Poniżej zaprezentowano w formie tabelarycznej i graficznej szczegółowe dane na temat kwoty świadczenia wychowawczego w ciągu roku, liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych,

jednorazowych dodatków z tytułu urodzenia się dziecka, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, liczby i kwot świadczeń pielęgnacyjnych, poszczególnych zasiłków pielęgnacyjnych, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz zasiłku dla opiekuna.

Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

	Liczba rodzin						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	1 728	1 754	1 599	1 231	974	777	625

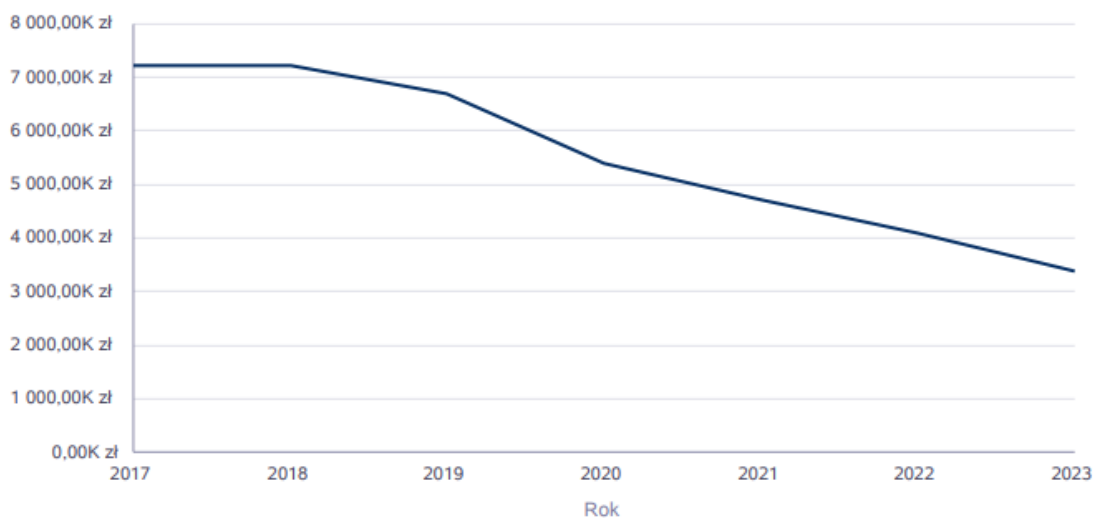
Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami

Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku

Rok	Kwota
2017	7 216 481,04 zł
2018	7 235 982,40 zł
2019	6 694 296,52 zł
2020	5 395 167,74 zł
2021	4 702 062,87 zł
2022	4 081 782,32 zł
2023	3 394 168,44 zł

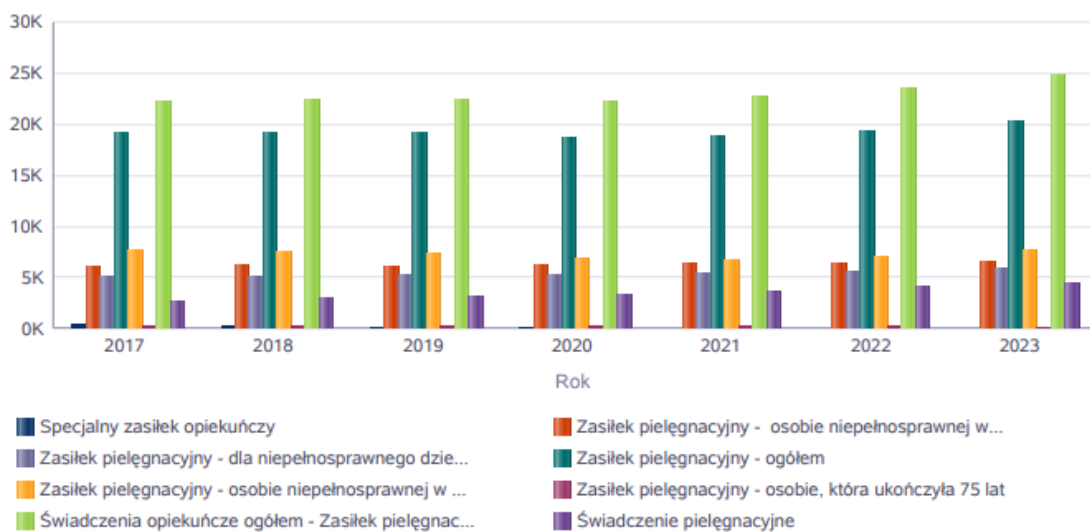
Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy

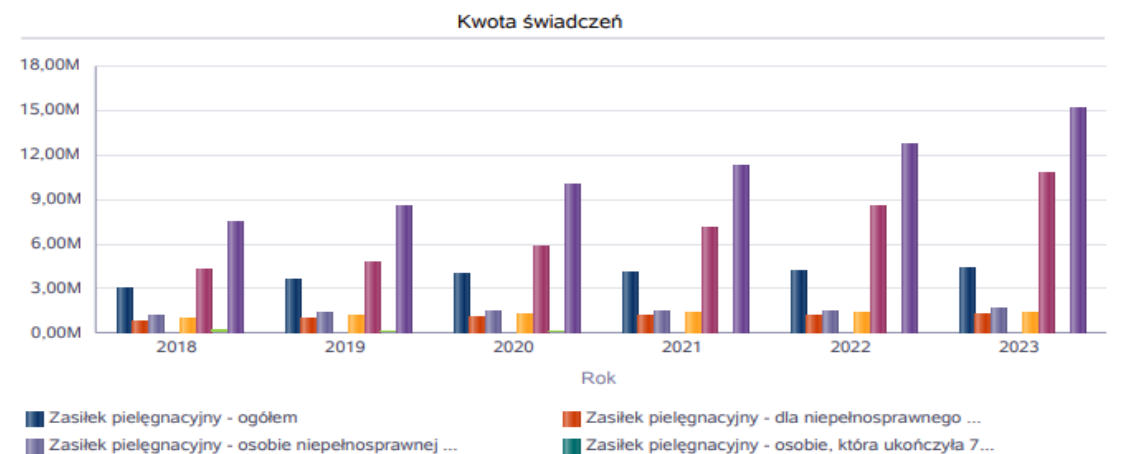
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Specjalny zasiłek opiekuńczy	492	377	277	216	141	26	0
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	6 024	6 120	6 099	6 213	6 402	6 422	6 527
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	5 004	5 101	5 261	5 250	5 381	5 519	5 829
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	19 051	19 056	19 036	18 665	18 822	19 314	20 260
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	7 573	7 409	7 264	6 794	6 680	7 049	7 609
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	450	426	412	408	359	324	295
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	22 241	22 351	22 368	22 111	22 597	23 384	24 683
Świadczenie pielęgnacyjne	2 698	2 918	3 055	3 230	3 634	4 044	4 423

Liczba świadczeń

Kwota świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna

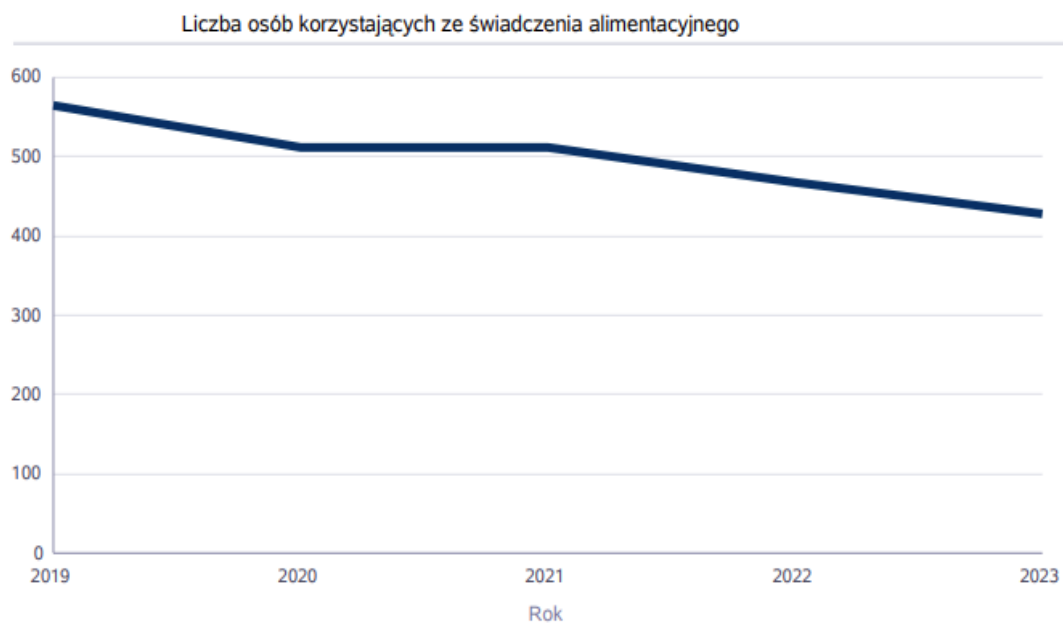
Świadczenia opiekuńcze	Kwota świadczeń					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	3 011 745,00	3 605 130,00	4 022 841,00	4 062 039,00	4 167 916,00	4 372 919,00
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	806 249,00	995 213,00	1 129 955,00	1 160 964,00	1 191 158,00	1 258 131,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1 170 747,00	1 375 854,00	1 465 914,00	1 441 780,00	1 521 456,00	1 642 327,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	67 377,00	78 180,00	88 063,00	77 487,00	69 932,00	63 673,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	967 372,00	1 155 883,00	1 338 909,00	1 381 808,00	1 385 370,00	1 408 788,00
Świadczenie pielęgnacyjne	4 285 545,00	4 817 312,00	5 881 406,00	7 105 009,00	8 508 572,00	10 771 276,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	196 945,00	169 400,00	132 368,00	85 771,00	15 820,00	0,00
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	7 494 235,00	8 591 842,00	10 036 615,00	11 252 819,00	12 692 308,00	15 144 195,00

Poniżej zilustrowano w formie tabelarycznej i graficznej szczegółowe dane na temat świadczenia alimentacyjnego (liczby osób i rodzin korzystających z tego świadczenia w poszczególnych latach oraz kwoty świadczeń).

Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach

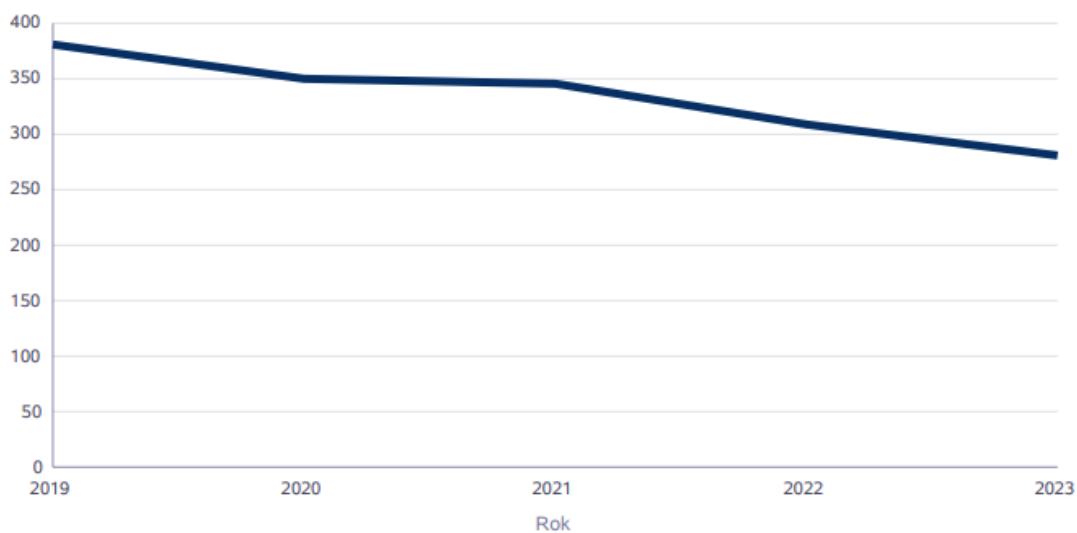
	Liczba osób				
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	564	512	511	467	428

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach

	Liczba rodzin				
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	381	350	346	309	281

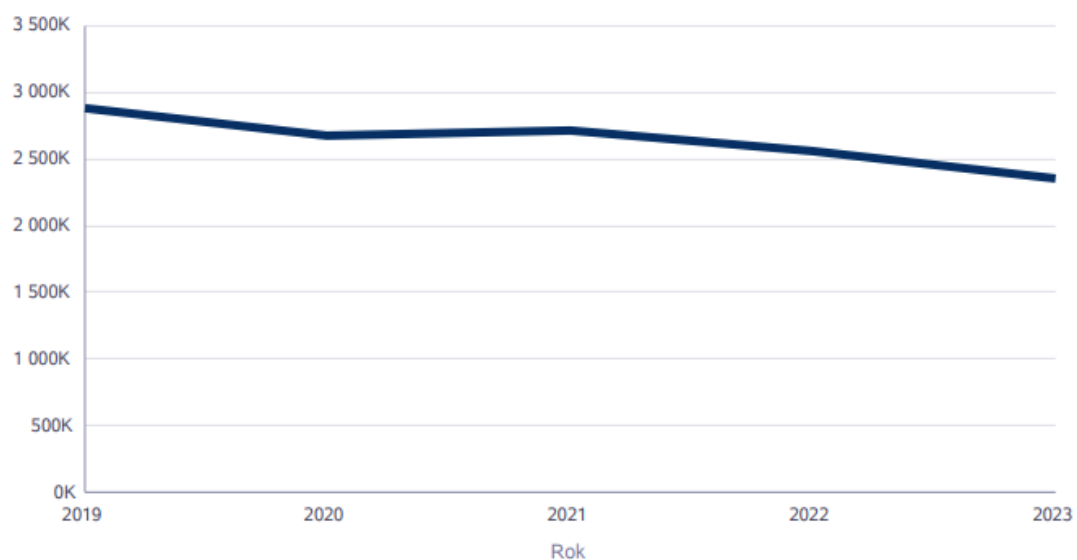
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego

Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych latach [w zł]

	Kwota				
	2019	2020	2021	2022	2023
Ogólna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego	2 884 437	2 673 112	2 713 311	2 554 534	2 357 112

Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Poniżej zilustrowano w formie tabelarycznej dane na temat innych rodzajów pomocy i świadczeń (dodatki mieszkaniowe i energetyczne).

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1	1 612	1 675	1 675
Kwota świadczeń w złotych	2	2 659 409	3 154 250	3 154 250
DODATKI ENERGETYCZNE				
Liczba gospodarstw domowych	3	57	0	0
Kwota świadczeń w złotych	4	2 397	0	0

Dodatki energetyczne wypłacane były do 30 kwietnia 2022 r. ze względu na zmianę obowiązujących przepisów prawa, tj. wstrzymano wypłaty tego dodatku w związku z wprowadzeniem dodatku osłonowego.

6. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez **placówki pomocy społecznej**. W zasobach tych w 2023 r. w Gminie Piła znajdowały się:

- Dzienny Dom Pomocy (zlokalizowany przy ulicy Kondratowicza 19 i Spacerowej 23) zapewniał osobom potrzebującym (rencistom, emerytom, niepełnosprawnym oraz osobom o zmniejszonej sprawności psychofizycznej) możliwość uczestnictwa w zajęciach terapeutycznych oraz aktywizujących. Świadczone tam były usługi opiekuńczych oraz żywieniowe;
- Ośrodek Wsparcia (zlokalizowany przy ulicy Spacerowej 23) zapewniał całodobowe schronienie osobom tego pozbawionym, zwłaszcza bezdomnym i ofiarom przemocy domowej, a także obywatelom Ukrainy (2 rodziny liczące łącznie 5 osób), którzy w wyniku konfliktu zbrojnego na terytorium ich państwa przybyli do Piły;
- Klub Integracji Społecznej (zlokalizowany przy ulicy Spacerowej 23) realizował zajęcia umożliwiające uczestnikom poszerzenie swoich umiejętności społecznych i zawodowych, wymianę doświadczeń, budowanie relacji, poznawanie konstruktywnych metod radzenia sobie ze stresem, komunikowania się i poszukiwania pracy;

- Mieszkania treningowe (zlokalizowane przy ul. Medycznej i Dzieci Polskich), zostały wyremontowane, aby mogły w nich zamieszkać osoby, które pod opieką specjalistów przygotowywane są do prowadzenia samodzielnego życia lub pomagają im w codziennym funkcjonowaniu.

Ponadto **organizacje pozarządowe oraz spółdzielnia socjalna** realizowały na zlecenie Gminy Piła zadania z zakresu pomocy społecznej i przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom, między innymi: Pilskie Centrum Pomocy Bliźniemu Monar-Markot (schronisko 30 miejsc i noclegownia 15 miejsc), Fundacja „Na Pomoc” (ogrzewalnia 9 miejsc), Akcja Humanitarna „Życie” (4 streetworkerów działało na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością), Pilskie Stowarzyszenie Klub Abstynencki „Kotwica” (konsultacje z instruktorem terapii uzależnień, organizowanie spotkań i grup wsparcia), Stowarzyszenie Teen Challenge Oddział w Pile (działania na rzecz rozwiązywania problemu i zapobiegania bezdomności), Stowarzyszenie MONAR (terapia uzależnień dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych), Stowarzyszenie „Lawendowe Wzgórza” (działania informacyjne i edukacyjne w obszarze profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych), Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej Zakład Aktywności Zawodowej z siedzibą w Pile (usługi polegającej na przygotowywaniu i dostarczaniu zestawów cateringowych dla dzieci do świetlic socjoterapeutycznych prowadzonych w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2023/2024) czy też Spółdzielnia Socjalna „Zielona Piła” (usługi gruntownego sprzątania zaniedbanych mieszkań osób starszych i niepełnosprawnych).

W 2023 r. działał **Punkt Konsultacyjny**, który prowadził działalność skierowaną do wszystkich mieszkańców Piły, w szczególności do osób będących w kryzysie, uzależnionych od alkoholu i innych środków odurzających, członków rodzin osób uzależnionych oraz osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc.

7. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Kadra ośrodka pomocy społecznej w roku oceny liczyła 162 osoby, w tym: kierownicy, dyrektorzy i zastępcy 15 osób, pracownicy socjalni 39 osób, natomiast pozostali pracownicy 108 osób. Spośród zatrudnionych w Ośrodku pomocy społecznej pracowników 140 posiadało wykształcenie wyższe, a 21 wykształcenie średnie. Specjaliza-

cję I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiadało 8 pracowników socjalnych. Ponadto wśród pracowników 6 osób posiadało specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

Poniżej zaprezentowano w formie tabelarycznej dane na temat stanu zatrudnienia pracowników socjalnych w poszczególnych latach.

Czy ośrodek/CUS spełnia ustawowy warunek 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej i czy zatrudnia co najmniej 3 pracowników socjalnych

Rok	Czy spełniony warunek ustawy dot. pracowników socjalnych	Liczba mieszkańców wg GUS	Liczba rodzin w gminie korzystająca z pracy socjalnej	Liczba pracowników socjalnych
2019	Tak	73 398	1 976	42
2020	Tak	72 949	2 280	42
2021	Tak	72 184	2 237	39
2022	Tak	70 861	1 903	38
2023	Tak	70 361	2 111	39

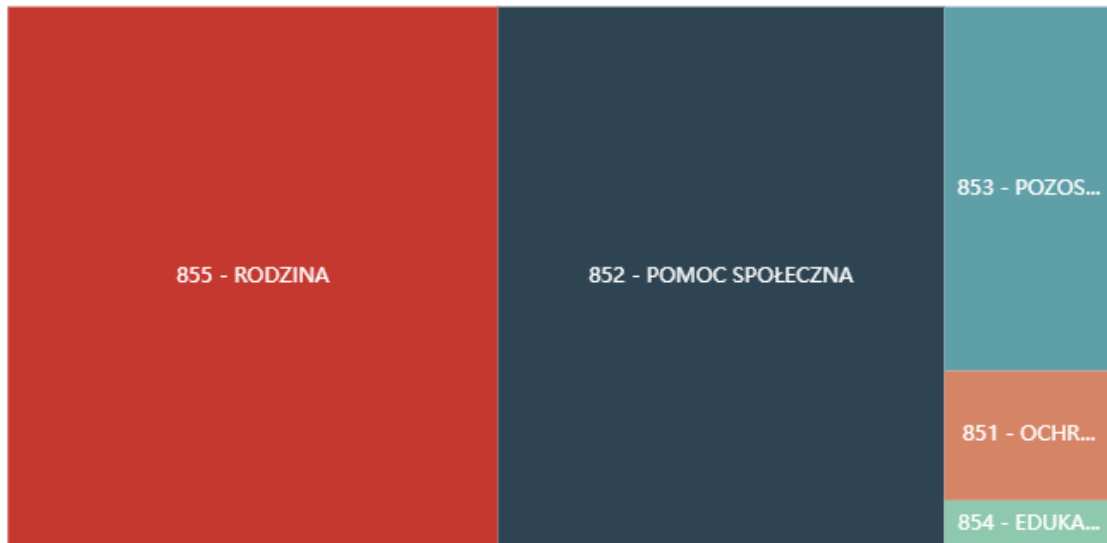
8. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

W Gminie Piła środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2023 roku 73.015.417 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego zmalał o 39.930.563 zł, co stanowi spadek o 35,4%. W dziale 855 – **Rodzina** wydatkowano 32.384.651 zł, co stanowi 44,4% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 852 - **Pomoc społeczna** wydatkowano 29.469.824 zł, co stanowi 40,4% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 851 - **Ochrona zdrowia** wydatkowano 2.670.699 zł, co stanowi 3,7% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 854 - **Edukacyjna opieka wychowawcza** wydatkowano 978.943 zł, co stanowi 1,3% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. Natomiast w dziale 853 – **Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej** wydatkowano 7.511.300 zł, co stanowi 10,3% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W roku analizy najwięcej środków w zakresie polityki społecznej wydano na następujące pozycje budżetowe:

- świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (34,0% ogółu wydatków),

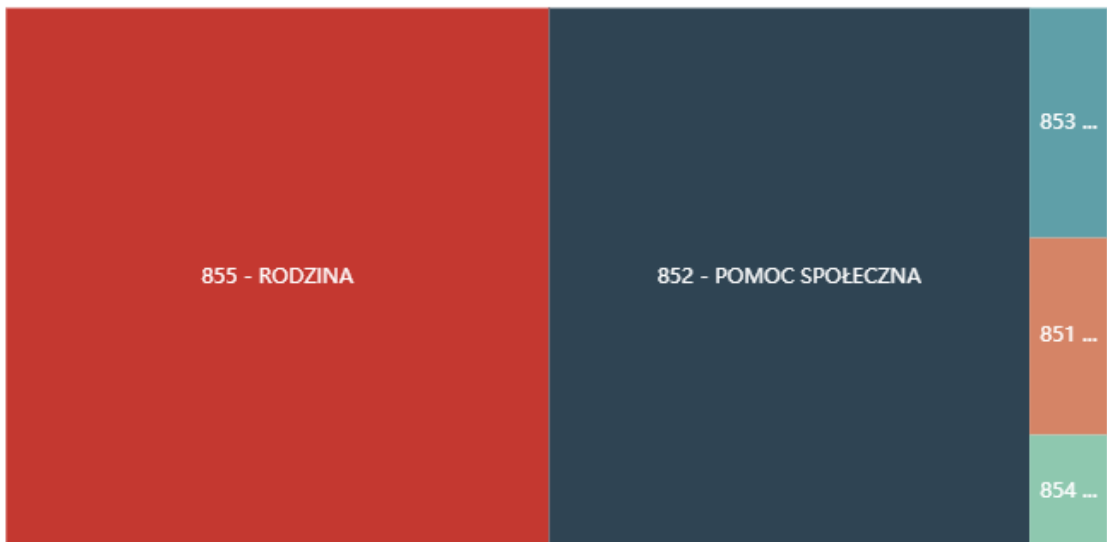
- Ośrodki Pomocy Społecznej (12,6% ogółu wydatków),
- pozostała działalność w zakresie polityki społecznej (10,3% ogółu wydatków).

WYDATKI W OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

- 855 - RODZINA
- 852 - POMOC SPOŁECZNA
- 853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ
- 851 - OCHRONA ZDROWIA
- 854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

WYDATKI W OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W OPS / PCPR

- 855 - RODZINA
- 852 - POMOC SPOŁECZNA
- 853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ
- 851 - OCHRONA ZDROWIA
- 854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

**ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH
OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU
TERYTORIALNEGO ZADANIA WŁASNE I ZADANIA ZLECONE - w złotych**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
OGÓLEM				
OGÓLEM (działy)	1	112 945 980	73 015 417	79 734 044
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	100 760 520	58 015 991	65 586 293
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	96 259	99 863	102 987
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	96 259	99 863	102 987
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	3 097 077	2 570 836	3 161 709
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	1 256 805	1 401 241	1 782 818
852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 - Domy pomocy społecznej	7	3 804 450	4 062 157	4 952 033
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	3 804 450	4 062 157	4 952 033
85203 - Ośrodki Wsparcia	9	1 714 768	1 870 180	2 578 225
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	1 714 768	1 870 180	2 578 225
85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	11	9 373	21 277	25 110
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	9 373	21 227	25 110
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	13	144 775	141 740	195 646
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	144 775	141 740	195 646
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	2 784 598	3 122 220	2 366 278
w tym: w budżecie OPS	16	2 784 598	3 122 220	2 366 278
85215 - Dodatki mieszkaniowe	17	2 661 855	3 154 263	3 000 000
w tym: w budżecie OPS	18	0	0	0
85216 - Zasiłki stałe	19	1 636 569	1 560 312	2 101 531
w tym: w budżecie OPS	20	1 636 569	1 560 312	2 101 531
85218 - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	21	X	X	X
w tym: w budżecie PCPR	22	X	X	X
85219 - Ośrodki Pomocy Społecznej	23	7 787 719	9 173 561	11 073 399
w tym: w budżecie OPS	24	7 787 719	9 173 561	11 073 399
85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	38 493	65 442	28 104
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	38 493	65 442	28 104
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	3 195 856	3 563 615	4 628 043
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	3 195 856	3 563 615	4 628 043
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	29	1 516 145	1 557 353	1 618 266
w tym: w budżecie OPS	30	1 516 145	1 557 353	1 618 266
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	0	0	0

W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	0	0	0
85232 - Centra Integracji Społecznej	35	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	39	5 471 353	1 177 704	2 006 850
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	4 635 810	164 461	1 065 002
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	0	0	0
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	0	0	0
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	18 685 219	7 511 300	1 528 666
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	15 347 458	1 751 934	810 900
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	991 880	901 143	896 520
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	960 778	862 222	896 520
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	64 600	77 800	80 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0
855 - RODZINA				
85501 - Świadczenie wychowawcze	53	29 785 500	31 790	22 880
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	29 785 500	0	0
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	22 895 929	24 794 291	26 720 912
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	22 895 929	24 794 291	26 720 912
85504 - Wspieranie rodziny	57	878 012	1 066 723	1 298 822
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	878 012	1 066 723	1 298 822
85516 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	3 414 327	3 754 398	8 006 366
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	0	0	0
85516 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0
85516 - Dzienni opiekunowie	63	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	0	0	0

85508 - Rodziny zastępcze	65	683 457	1 012 409	1 365 517
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	683 457	1 012 409	1 365 517
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	1 259 365	1 293 663	1 422 164
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	1 259 365	1 293 663	1 422 164
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	69	328 401	431 377	554 016
w tym: w budżecie OPS / PCPR	70	328 401	431 377	554 016
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urlopie wychowawczym, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	71	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	72	0	0	0
85578 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	73	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	74	0	0	0

9. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej polega na realizacji projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), udziału w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej oraz na realizacji programów osłonowych.

W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile realizował **Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”** – edycja 2023, na który Gmina Piła pozyskała środki Funduszu Solidarnościowego, w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, w wysokości 162.460,00 zł. Głównym celem Programu była realizacja usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. W ramach Programu zatrudniono 5 asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej (AOON), którzy świadczyli usługę dla 10 osób niepełnosprawnych wymagających wysokiego poziomu wsparcia (osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności).

Program realizowany był od 11 lipca 2023 r. do 30 listopada 2023 r., w łącznym wymiarze 2.691 godzin usług asystencji dla 10 uczestników.

MOPS w Pile wykorzystał środki z Funduszu Solidarnościowego w wysokości 110.541,46 zł, w tym 107.624,31 zł na wynagrodzenia asystentów za wykonaną usługę asystencji osobistej, 750,00 zł na ubezpieczenie asystentów i 2.167,15 zł na obsługę Programu.

Ponadto w 2023 r. realizowano wieloletni rządowy program „**Posilek w szkole i w domu**” na lata 2019-2023, ustanowiony na mocy uchwały nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. **Pomocą w formie posiłku** objęto 629 osób tj. 372 rodziny, w tym aż w 288 rodzinach posiłek przyznano dzieciom żywionym w jednostkach oświatowych (szkołach i przedszkolach). Z posiłków skorzystało 200 dzieci w przedszkolach, 408 dzieci w szkołach (z tego na podstawie decyzji dyrektora jednostki oświatowej 58 dzieci). Natomiast pomocą w formie zasiłku na zakup żywności objęto 2.001 osób z 909 rodzin. Pomoc ta realizowana była w ramach rządowego programu „Posilek w szkole i w domu”. Gmina finansowała ze środków własnych dodatkowo posiłki (głównie śniadania) z których korzystały dzieci w jednostkach oświatowych. Osoby objęte Programem korzystały z form wsparcia takich jak: **posilek** oraz **zasiłek** na zakup żywności lub posiłku. Posiłki na rzecz dzieci i młodzieży były przyznane do realizacji przez **39 jednostek** oświatowych. Posiłkiem w przedszkolu objęto **200 dzieci**, a w szkole **408 uczniów**, w tym część posiłków w szkole realizowana była na podstawie decyzji dyrektora jednostki oświatowej (**dla 58 uczniów**).

Posiłki na rzecz osób dorosłych przyznawane osobom starszym, niesamodzielnym, bezdomnym, uzależnionym lub innym, które z różnych względów nie były w stanie przygotować posiłku samodzielnie, były realizowane przez Dzienny Dom Pomocy przy ul. Kondratowicza 19 (**8 uczestników zajęć**) oraz Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej w Pile (**45 osób**), realizujące to zadanie na zlecenie gminy. Średni koszt posiłku w jednostkach oświatowych mieścił się między **6,64 zł – 7,08 zł**, a posiłków dla dorosłych wynosił **11,62 zł**. Pomocą w formie zasiłku na zakup żywności lub posiłku objęto **2.001 osób w 909 rodzinach**. Średnia miesięczna wysokość zasiłku wyniosła **416,68 zł**. Ogółem na realizację Programu w 2023 r. wydatkowano kwotę **1.618.266,00 zł**. Koszt realizacji Programu został w **80%** sfinansowany z dotacji celowej z budżetu państwa. Wydatki w ramach otrzymanej dotacji wyniosły **1.268.919,91 zł**, a w ramach środków własnych gminy **349.346,09 zł**, w tym z budżetu MOPS 288.432,89 zł, natomiast kwota 48.547,20 zł stanowiła wydatki Stowarzyszenia Pomocy Humanitarnej w Pile za posiłki dla dorosłych.

W grudniu 2021 roku została podpisana umowa nr 8/2021/RL pomiędzy Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej, a Gminą Piła na finansowanie projektu „Miasto Piła z nową energią!” w ramach Programu „Rozwój lokalny”. W Centrum Aktywizacji Seniorów (CAS) działającym w strukturze Dziennego Domu Pomocy w 2023 r. kontynuowano działania w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021, projekt „**Miasto Piła z nową energią!**” – „**Świadomy i aktywny senior**”. Celem ww. projektu było poszerzenie oferty dla seniorów w innowacyjne zajęcia poprawiające funkcje terapeutyczne, edukacyjne i pomagające osobom starszym lepiej funkcjonować w sferze społecznej oraz w życiu codziennym. Projekt obejmował działania w 4 sferach życia pilskich seniorów:

1. Moduł - kontynuowano realizację zajęć: gimnastykę twarzy, stretching i trening dna miednicy. Organizowano ćwiczenia na przyrządach (siłownia) i zajęcia relaksacyjne. Z oferty skorzystało 606 osób. W zakresie promocji zdrowia zrealizowano 5 wykładów z dietetykiem klinicznym (usługa zlecona, w której uczestniczyło 75 osób), a w ramach promocji zdrowia 7 warsztatów pn. „Świadoma kobiecość”- odkryj swoje ciało, „Anatomia dna miednicy”, „Obniżenie dna miednicy mniejszej”, „Postawa ciała integracja ćwiczeń z codziennymi czynnościami”, „Zginacze bioder oraz mięśnie bioder”, „Równowaga. Higiena dna miednicy” i „Wypoczynek dla ciała i umysłu sztuka oddychania”. Ponadto odbyły się 4 warsztaty z cyklu Sekrety Zdrowia i Urody pn. „Jak chronić twarz przed efektem starzenia”, „Pielęgnacja dojrzałych dłoni” oraz „Zadbaj o nogi i stopy”. Zrealizowano także 3-dniowy wyjazd integracyjno-rekreacyjny do Łodzi dla 44 osób;

2. Moduł - prowadzono działania profilaktyczne o następującej tematyce:

- „Bezpieczny senior na drodze”- w ramach działań profilaktycznych odbyły się 2 wykłady i ćwiczenia w miasteczku ruchu drogowego oraz 2 rajdy rowerowe w których uczestniczyło 100 osób. Seniorzy zostali wyposażeni w kamizelkę odblaskową, kask, torbę rowerową oraz zapoznali się z obowiązkowym wyposażeniem roweru i ubioru rowerzysty,
- „Bezpieczeństwo farmakologiczne seniorów” (usługa zlecona) – odbyły się 2 wykłady, w których udział wzięło łącznie 100 osób,
- warsztaty w zakresie samoobrony (usługa zlecona) – odbyły się dla 30 osób (2 grupy po 15 osób),

- „Bezpieczny senior w sieci” – odbyły się 2 wykłady prowadzone przez przedstawicieli ZUS, oraz cykl zajęć komputerowych, w których łącznie uczestniczyły 64 osoby;

3. Moduł - wprowadzono dla seniorów i osób z niepełnosprawnością nowe zajęcia, tj. sensomotorykę i sensoplastykę. Ponadto realizowano zajęcia stymulujące układ nerwowy oraz wspomagające pamięć i koncentrację: interaktywny senior (terapia SI) oraz Akademia umysłu seniora. W zajęciach udział wzięły 73 osoby;

4. Moduł - zakładał wsparcie niesamodzielnych uczestników projektu usługą asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej (AONN), co umożliwi poszerzenie grupy odbiorców usług oferowanych w CAS. W ramach tego działania zatrudniono 3 asystentów w pełnym wymiarze czasu pracy. Poniesiono koszty związane z ich zatrudnieniem oraz zakupiono bilety miesięczne umożliwiające świadczenie usługi w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością. Asystenci pracowali z 43 osobami, a do ich zadań należały wszelkie działania mające na celu usamodzielnienie osób z niepełnosprawnością.

Całkowita wartość projektu wynosi **836.599,67 zł** i realizowany będzie w latach 2022-2024. Łącznie od początku realizacji projektu do dnia 31 grudnia 2023 r. wydatkowano 706.550,17 zł. W 2023 r. w ramach projektu wydatkowano **296.210,90 zł**. Projekt finansowany jest w 85% w ramach Mechanizmu Finansowego EOG/Norweski Mechanizm Finansowy i wydatki wyniosły **251.779,23 zł** oraz w 15% z Budżetu Państwa tj. **44.431,67 zł**.

10. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

W 2023 r. MOPS w Pile realizował współpracę z organizacjami pozarządowym **w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**. W procedurze otwartych konkursów ofert z 14 organizacjami zawarto 16 umów na łączną kwotę 1.320.306,00 zł, zlecając realizację ogółem 12 zadań, w tym **7 zadań z zakresu pomocy społecznej i 5 zadań z zakresu ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom**. Natomiast w **procedurze trybu uproszczonego** 8 organizacjom pozarządowym w ramach 11 umów na łączną kwotę 75.628,00 zł, **zlecono realizację**

zadania z zakresu ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom.

Do zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej należały:

- zapewnienie schronienia osobom tego pozbawionym w schronisku,
- zapewnienie schronienia osobom tego pozbawionym w schronisku z usługami opiekuńczymi,
- zapewnienie schronienia osobom tego pozbawionym w noclegowni,
- zapewnienie schronienia osobom tego pozbawionym w ogrzewalni,
- dożywianie osób ubogich,
- pozyskiwanie i dystrybucja żywności,
- streetworking dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

Do zadań zleconych z zakresu ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom należały:

- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie klubów abstynenta oraz innych form działań pomocowych poza terapią, których odbiorcami były osoby uzależnione i ich rodziny,
- prowadzenie terapii dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
- prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w obszarze profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych,
- organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z uwzględnieniem działań profilaktycznych,
- prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
- organizacja działań promujących zdrowy styl życia połączonych z oddziaływaniem profilaktycznym, mającym na celu ograniczenie podejmowania zachowań ryzykownych, ze szczególnym uwzględnieniem działań dla dzieci i młodzieży.

W trybie zamówień publicznych zlecono zadania następującym organizacjom pozarządowym:

- ✓ **Spółdzielnia Socjalna „Zielona Piła”** w 2023 r., w ramach zawartej w 2021 r. umowy, wykonywała usługi gruntownego sprzątnia zaniedbanych mieszkań

osób starszych i niepełnosprawnych w ramach projektu socjalnego „Czysty dom”. W roku analizy wysprzątano 6 mieszkań. Za wykonane prace wykonawca otrzymał wynagrodzenie w łącznej wysokości 12.338,50 zł brutto;

- ✓ **Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej Zakład Aktywności Zawodowej** z siedzibą w Piłę w 2023 roku, w wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego na usługi społeczne zostało wykonawcą usługi polegającej na przygotowywaniu i dostarczaniu zestawów cateringowych dla dzieci do świetlic socjoterapeutycznych prowadzonych w szkołach podstawowych na terenie Piły w roku szkolnym 2023/2024. Udział w postępowaniu był zastrzeżony dla wykonawców mających status zakładu pracy chronionej, spółdzielni socjalnej oraz innych wykonawców, których głównym celem lub głównym celem działalności ich wyodrębnionych organizacyjnie jednostek, które realizowały zamówienie, jest społeczna i zawodowa integracja osób społecznie marginalizowanych, w szczególności osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W postępowaniu tym nie złożono innej oferty, podpisano jedną umowę na przewidywaną całkowitą wartość 198.534,00 zł netto, 214.416,72 zł brutto (ostateczna wartość uzależniona będzie od liczby dostarczonych zestawów cateringowych).

Natomiast realizacji usług opiekuńczych w Gminie Piła w 2023 r. nie zlecano organizacjom pozarządowym. Realizowały je bowiem dwa wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne w trybie zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi. Dotyczyło to usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ponadto w roku analizy nie zlecano również organizacjom pozarządowym prowadzenie placówek pomocy społecznej.

11. Wnioski końcowe

Ocena zasobów pomocy społecznej (OZPS) dla Gminy Piła za 2023 r. została przygotowana na podstawie danych zebranych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Piłę między innymi za pośrednictwem systemu Centralnej Aplikacji Statystycznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Dane z OZPS umożliwiają analizowanie i monitorowanie występowania problemów społecznych oraz planowanie działań akty-

wizujących jednostki samorządu terytorialnego w obszarze usług społecznych. Zawarte w niej informacje są dla samorządów terytorialnych materiałem poglądowym ułatwiającym planowanie budżetu w zakresie polityki społecznej na kolejny rok. Stanowią również ważne źródło wiedzy na temat zasobów i deficytów społeczności lokalnych w zakresie spraw społecznych. Ułatwiają na przykład gminom przygotowanie kierunków dalszego rozwoju działań pomocowych, aktywizujących oraz usług społecznych. Sporządzona OZPS stała się podstawą do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji:

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

Ludność Gminy Piła zmniejsza się corocznie, przy czym odnotowuje się nadal większy udział kobiet niż mężczyzn w stosunku do ogółu jej mieszkańców. Jednak im starszy przedział wiekowy ludności poddaje się analizie, tym bardziej zauważalna jest znaczna dysproporcja płci, co potwierdza, że kobiety statystycznie żyją dłużej niż mężczyźni. W 2023 r. udział kobiet w wieku 85 lat i więcej wynosił aż 70,9%, natomiast mężczyzn w tym samym wieku odnotowano tylko 29,1% w stosunku do ogółu ludności Piły w tej grupie wiekowej. Analiza struktury ludności Piły w ekonomicznych grupach wieku w 2023 r. pokazuje, że największą grupę ludności stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (56,9% ogółu), następnie w wieku poprodukcyjnym (26,0% ogółu), a najmniej liczną grupą były osoby w wieku przedprodukcyjnym (17,1% ogółu). Biorąc zatem pod uwagę sytuację demograficzną, podejmowane działania powinny być ukierunkowane i obejmować zwłaszcza obszary zabezpieczenia społecznego seniorów odnoszące się do innowacyjnych form pomocy takich jak zatrudnienie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej (Aoon), świadczenie usług w tym specjalistycznych usług opiekuńczych (świadczonych w miejscu zamieszkania podopiecznych, jak i w ośrodkach wsparcia dziennego), tworzenie nowych miejsc i systemów całodobowej opieki (np. DPS o zasięgu gminnym) czy też mieszkań wspomaganych i treningowych.

Zgodnie z danymi graficznymi z OZPS wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w roku analizy wyniósł 48%, zatem należy uznać, że prawie połowa osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w 2023 r. uzyskała tę pomoc właśnie z powodu bezrobocia. Na koniec grudnia 2023 r. stopa bezrobocia w powiecie pilskim wyniosła 4,9% i w porównaniu do analogicznego okresu w 2022 r. odnotowano wzrost o 0,6 punktu procentowego. Natomiast wskaźnik bezrobocia rejestrowanego na koniec grudnia 2023 r. w m. Piła wyniósł 3,2% i w porównaniu do analogicznego

okresu w 2022 r. odnotowano wzrost o 0,7 punktu procentowego. Z uwagi na to w Gminie Piła nadal potrzebne jest rozwijanie działań aktywizujących i pomagających w powrocie na rynek pracy oraz przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu, głównie warsztatów, szkoleń, pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego. W tym zakresie rekomenduje się zwiększenie środków finansowych, w tym z Unii Europejskiej, przeznaczonych na realizację projektów z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej.

Rekomenduje się poszerzenie wachlarza usług dla seniorów, zwłaszcza wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, w tym całodobowych. Powodem tego jest rosnąca grupa osób zależnych, które wymagają opieki, a co za tym idzie wzrastające wydatki gminy na ten cel. Istotne zatem jest podjęcie działań mających na celu utrzymanie osoby starszej w dobrej kondycji w miejscu jej zamieszkania, tak długo jak jest to możliwe. Stąd zaleca się tworzenie i utrzymanie miejsc w dziennych domach pomocy, mieszkań komunalnych lub treningowych i wspomaganych dla osób starszych z możliwością świadczenia usług opiekuńczych, usług asystenckich oraz systemu teleopieki czy miejsc opieki wytchnieniowej. Niezwykle ważne jest zapewnienie opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób niepełnosprawnych i umożliwienie im uzyskania doraźnej, czasowej pomocy. Opieka wytchnieniowa pozwala odciążyć opiekunów poprzez zapewnienie im wsparcia w wykonywaniu dotychczasowych obowiązków lub zapewnienie zastępstwa, dzięki zyskują tak ważny czas dla siebie.

KORZYSTAJĄCY Z POMOCY I WSPARCIA

Zarówno liczba osób, jak i rodzin korzystających w Gminie Piła z pomocy społecznej przyznanej w formie decyzji administracyjnej zmniejsza się corocznie. Przyczynami takiego stanu może być między innymi poprawa warunków materialnych rodzin czy też znaczny wzrost płacy minimalnej. Jednakże zaznaczyć należy, że oprócz pomocy społecznej przyznanej w formie decyzji administracyjnej, mieszkańcom Piły świadczona była też pomoc wyłącznie w formie pracy socjalnej (763 rodziny). Zatem w roku analizy liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zarówno w trybie decyzji administracyjnych, jak i świadczonej pracy socjalnej wyniosła 2.355.

Rekomenduje się zabezpieczenie środków finansowych na poziomie niezbędnym do udzielania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom potrzebującym, zwłaszcza tych na które rośnie zapotrzebowanie. Wsparcie w zakresie pomocy w codziennym funkcjonowaniu np. osób starszych, indywidualnie dostosowane do ich potrzeb, zarów-

no w warunkach domowych (np. usługi opiekuńcze, usługi wspierające) jak i w warunkach instytucjonalnych w formie dziennej (np. DDP) lub całodobowej (np. DPS).

Z danych OZPS wynika, że w 2023 r. odnotowano wzrost liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego w stosunku do roku 2022. Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności psychologiczne, prawne i socjalne, świadczone jest osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Z uwagi na rosnące zapotrzebowanie na poradnictwo specjalistyczne zasadnym jest rozwój tej formy wsparcia również z pozyskiwaniem finansowania ze środków zewnętrznych na ten cel.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także niezwykle ważna pomoc instytucjonalna. Wśród zasobów instytucjonalnych należy wymienić: Dzienny Dom Pomocy (DDP) w dwóch lokalizacjach, Ośrodek Wsparcia (OW), Klub Integracji Społecznej (KIS) oraz mieszkania treningowe w dwóch lokalizacjach.

Instytucjonalnie pomocą zajmują się również domy pomocy społecznej (DPS), które świadczą pomoc osobom wymagającym całodobowej. Zawsze bowiem występować będą grupy ludzi wymagające specjalistycznej opieki, których problemy nie można już rozwiązać w środowisku lokalnym. W 2023 r. Gmina Piła ponosiła odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej za 102 osoby, co stanowiło spadek o 10 osób w porównaniu do roku poprzedniego. Na wysokość ponoszonych przez gminę wydatków na ten cel miał wpływ średni miesięczny koszt utrzymania pensjonariuszy w DPS ustalany corocznie przez starostów właściwych ze względu na siedzibę DPS i w 2023 r. wydatki na ten cel wyniosły 4.062.157 i w porównaniu z rokiem 2022 wzrosły o 257.707 zł, co stanowiło wzrost o 6,8%. Problem starzenia się społeczeństwa powoduje rokroczne zwiększenie kosztów na **odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej**, z czego wynika konieczność zapewnienia wystarczających środków finansowych w budżecie gminy. Z uwagi na tak rosnące koszty i trendy demograficzne rekomenduje się rozwiązanie utworzenia gminnego DPS.

Obecnie szczególnego znaczenia nabiera koncepcja deinstytucjonalizacji, która zakłada przechodzenie od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej. Inaczej mówiąc, zakłada aby rozwijać usługi świadczone na poziomie lokalnych społeczności, by osoby wymagające pomocy

np. ludzie starsi, z niepełnosprawnościami, w kryzysie psychicznym, miały wybór czy chcą pozostać w środowisku domowym czy jednak wolą opiekę instytucjonalną. Deinstytucjonalizacja stanowi paradygmat rozwoju usług społecznych przyjęty zarówno na szczeblu UE, jak i w polskiej krajowej polityce społecznej (Krajowa Strategia Deinstytucjonalizacji), czy szczeblu wojewódzkim (Wielkopolski Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych). Jest procesem koniecznym, wieloletnim i wielopłaszczyznowym, który wymaga długofalowych i wieloaspektowych działań.

Niezwykle ważne jest zatem zapewnienie warunków samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną, dlatego od 28 lipca 2023 r. **mieszkania treningowe i wspomagane** może prowadzić każda jednostka organizacyjna pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i np. spółdzielnie socjalne oraz inne podmioty, które prowadzą działalność w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej oraz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Warto zaznaczyć, że dwa mieszkania treningowe w Gminie Piła zapewniają zarówno usługi bytowe, pracę socjalną, jak i naukę w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia funkcji społecznych w integracji ze społecznością lokalną, aby w przyszłości umożliwić osobie tam przebywającej prowadzenie niezależnego życia. Wsparcie przyznawane jest na czas określony. Strategia rozwoju usług społecznych zakłada, że w ciągu 10 lat ma powstać w Polsce kilkadziesiąt tysięcy mieszkań treningowych i wspomaganych dzięki czemu staną się bardziej dostępne dla osób potrzebujących ww. wsparcia. Zasadnym jest rozważenie rozwoju zasobów w zakresie mieszkań wspomaganych oraz innych placówek wpisujących się w ideę deinstytucjonalizacji. Ważnym elementem deinstytucjonalizacji jest też dbałość o profilaktykę, czyli organizacja różnorodnych usług pozwalających na jak najdłuższe funkcjonowanie osoby w jej środowisku, wysoka jakość świadczonych usług, ale też podejście mające na celu jak najpełniejsze włączenie społeczne wspieranych osób. Dotyczy to podjęcia działań w następujących obszarach:

- ✓ rodziny, w tym dzieci, zwłaszcza w systemie pieczy zastępczej,
- ✓ osób starszych,
- ✓ osób z ograniczoną sprawnością,
- ✓ osób w kryzysie bezdomności oraz zdrowia psychicznego.

Zaleca się kontynuowanie pozyskiwania środków zewnętrznych ze środków europejskich lub innych mechanizmów finansowych na realizację działań w ww. obszarach.

Nadal dostrzega się konieczność wzmocnienia działań pomocowych, profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz osób dotkniętych bezrobociem, bezdomnością, uzależnieniami i przemocą w rodzinie oraz osób z ich otoczenia. Rekomenduje się zapewnienie współpracy różnych instytucji i organizacji, rozwój poradnictwa specjalistycznego, usług wspierania rodziny i działań edukacyjno-informacyjnych, zastosowanie nowatorskich form niesienia pomocy osobom bezdomnym w formie usług asystenta osoby bezdomnej czy streetworkera.

KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Rola pracowników pomocy społecznej zmienia się wraz ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi i wymaga podnoszenia i rozszerzenia kompetencji oraz aktywnej pracy socjalnej z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb odbiorców, zróżnicowanym i kompleksowym wsparciem. Wdrożenie każdego programu społecznego wymaga zawsze zapewnienia dobrze wykwalifikowanej kadry (posiadającej wiedzę specjalistyczną), zatem poprawne i skuteczne realizowanie zadań przez pracowników ośrodka wymagało od nich pogłębiania wiedzy i umiejętności poprzez systematyczne doszkalać. Stąd też rekomenduje się zabezpieczenie środków finansowych na szkolenia dla pracowników, jak i na zwiększenie ich wynagrodzeń, stosownie do posiadanych kwalifikacji.

AKTYWNOŚĆ PROJEKTO-KONKURSOWA

Aktywność projektowo-konkursowa MOPS w Pile w roku analizy polegała na realizacji **Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023, na który Gmina Pila pozyskała środki Funduszu Solidarnościowego, w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej** oraz realizacji jednego programu osłonowego w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Wspomniana aktywność będzie kontynuowana również w 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile w roku 2023 realizował także projekty socjalne polegające na podejmowaniu zintegrowanych działań na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w życiu określonych rodzin, środowisk oraz grup społecznych. Celem projektów było niwelowanie zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego

określonych grup społecznych, w tym aktywizacja zawodowa i społeczna, poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami i rozwój usług społecznych.

Zaleca się kontynuowanie pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację projektów, w tym między innymi na wspieranie działalności Klubu Integracji Społecznej, a także innych działań i zespołów oraz prowadzenie działań, także w formie projektów socjalnych, mających na celu stworzenie systemu pomocy dla osób i rodzin zagrożonych marginalizacją.

W najbliższych latach planuje się realizację kilku projektów z dofinansowaniem zewnętrznym, w tym między innymi:

- projekt Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej w ramach Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast, finansowanego z Drugiej Edycji Szwajcarskiej Pomocy Finansowej dla wybranych Państw Członkowskich Unii Europejskiej w celu zmniejszenia różnic społeczno-gospodarczych w obrębie Unii Europejskiej w zakresie wzmocnienia systemów społecznych, poprzez wspieranie włączenia społecznych grup zagrożonych wykluczeniem;
- projekt pt. „Jesteśmy aktywni” w ramach Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły dla Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 w zakresie rozwoju usług społecznych na rzecz osób z kategorii wysokiego ryzyka socjalnego, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a także osób z ich otoczenia;
- projekt pt. „Z myślą o dzieciach” w ramach Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły dla Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 w zakresie wspierania rodzin, w tym dzieci, pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- projekt z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027 z zakresu wsparcia osób w kryzysie bezdomności, poprzez rozwój oferty usług, poprawy ich jakości i dostępu do nich.

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI (ZADANIA ZLECONE)

Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej wymaga efektywnej współpracy podmiotów działających na rzecz poprawy poziomu życia mieszkańców gminy. Istotne jest

poszukiwanie skutecznych form pomocy wykraczających poza zakres działań i możliwości pojedynczych organizacji. Z tego powodu nadal wskazana jest aktywność Gminy Piła w zakresie zlecania organizacjom pozarządowym części zadań z zakresu pomocy społecznej i profilaktyki, jak na przykład: zapewnienie schronienia osobom tego pozabawionym w schronisku, noclegowni i ogrzewalni, pozyskiwanie i dystrybucja żywności, streetworking dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością oraz prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, prowadzenie terapii dla osób uzależnionych oraz działań edukacyjnych.

Sporządziła:

*Joanna Kamińska - starszy inspektor ds. analiz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile,
tel. 664-765-721*

Zatwierdziła:

Marzena Amza – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile